

Cura

Kristendemokratisk ide & debat

Nr. 5 - april 2003

- Side 3: Om Cura
v. redaktionen
- Side 4: Fra kristne værdier
til politisk handling
v. Gunnar Heiene
- Side 9: Et demokratisk samfund
præget af kristne værdier
v. Jan Nilsson
- Side 15: De kristendemokratiske
partiers placering
v. Michael Hedelund
- Side 20: *Bog anmeldelse:*
Kristendemokrati
Idé og bevægelse
v. Mogens Videbæk
- Side 22: Hvis du vil vide mere

Cura

Cura udkommer som et gratis webmagasin (webzine) i PDF-format. Ønsker man at modtage bladet kan man oprette abonnement og downloade bladet på www.cura.kfu.dk.

- **Udgives af**

Kristeligt Folkepartis Ungdom
- Danmark Unge Kristendemokrater

- **Redaktion**

Jesper Møberg-Poulsen
Jakob Norgaard Mortensen
Michael Hedelund
Jan Nilsson
Jonas Norgaard Mortensen (ansh.)

- **DTP & grafik**

Værdidrengene (www.amy.dk/vaerdi)

- **ISSN**

Udskriftsudgave: 1602-1460
Onlineudgave: 1602-2238

- **Ekspedition & evt. henvendelse**

Kristeligt Folkepartis Ungdom
Att.: *Cura*
Allégade 24B
2000 Frederiksberg
Tlf. 3327 7800
E-mail: kfu@kfu.dk
www.cura.kfu.dk

- **Udkommer**

Næste gang: juni 2003.

- **Rettigheder**

Artikler i *Cura* må gerne citeres, når blot det sker indenfor citatreglerne, og når det sker med tydelig angivelse af *Cura* som kilde.
Erhvervsmæssig affotografering af *Cura's* tekst, billeder og andre illustrationer er ikke tilladt.

Om *Cura*

Velkommen

Titlen på dette kristendemokratiske magasin hedder en smule kryptisk "Cura". Ordet dækker dog over noget af det mest fundamentale i kristendemokratiet, nemlig respekten og omsorgen for det enkelte menneske, naturen og alt, hvad der ellers er til.

„Cura“ er latin og betyder omsorg og dækker over tre forskellige aspekter heraf: For det første at holde af eller at værdsætte. For det andet at bekymre sig om eller at være optaget af. Og for det tredje at drage omsorg for eller at hjælpe i praktisk forstand.

Begrebet „Cura“ er således svært at oversætte til dansk. Det går lidt nemmere på engelsk, hvor ordet „to care“ dækker nogle af de samme aspekter og i øvrigt er afledt af det latinske ord. På engelsk kan man sige „I do care“, d.v.s. jeg er optaget af dette eller hint, fordi det betyder noget for mig. Man kan også sige „I take care“, d.v.s. jeg drager omsorg for dette eller hint på en konkret og praktisk måde. Det gamle danske ord „at kere sig“ dækker over det samme og kommer også af det latinske „Cura“.

Det kristendemokratiske menneskesyn og verdensbillede starter med en anerkendelse af det værendes værdi: Det enkelte menneskes uendelige værdi og naturens værdi for sig selv. Ud af denne anerkendelse udspringer en etik, der fordrer omsorg for alle mennesker og for naturen. At noget har værdi og er betydningsfuld kræver, at der drages omsorg for dette. Hvordan sikrer vi det enkelte menneske et værdigt liv? Og hvordan respektere vi naturens værdi?

Disse er spørgsmål, som driver den kristendemokratiske ideologi - fordi tanken om værdighed kræver engagement og aldrig accepterer lige-gyldighed. Sagt på engelsk: „We do care“ og „we take care“. Alt dette er indeholdt i ordet „Cura“.

Med magasinet *Cura* ønsker vi at skabe et rum for videreudviklingen af og debatten om den kristendemokratiske ideologi og dennes betydning både internationalt og ikke mindst i en dansk sammenhæng. Bidragene vil veksle mellem mere principielle emner, aktuelle temaer fra det konkrete politiske arbejde samt præsentation af strømninger inden for den politiske tænkning bredt forstået, der forhåbentlig vil være en inspiration til den kristendemokratiske ideologi.

God læselyst.

Fra kristne værdier til politisk handling

Af Gunnar Heiene

Oversat af Jonas N. Mortensen

I dag er det ikke kun KF-politikere som snakker om værdier og menneskesyn. Fra de fleste politiske sider bruges begreberne, dels som en begrundelse for egne politiske standpunkter, dels som kritisk norm i.f.t. andre partiers politik. Nogen kritiseres for at stå for et inhumant menneskesyn, andre bliver beskyldt for, at de med deres politiske synspunkter nedbryder grundlæggende værdier som tolerance, lighed og solidaritet.

Det er i hvert fald blevet legitimt at spørge til hvilke værdier som ligger bag de politiske beslutninger som træffes i samfundet. Men nogen bred enighed om hvordan forskellige værdier skal rangeres i forhold til hinanden eller hvordan værdierne skal “oversættes” i politisk handling, har vi ikke, og det vil vi måske aldrig få.

Hvad er værdier?

Værdibegrebet

Værdibegrebet er ikke så enkelt at sætte i bås. I praksis bruges det ofte i næsten samme betydning som “formål”, som jo er det centrale begreb i formålsetikken, men de to begreber er ikke identiske. Når vi ligger vægt på målet står vi overfor en teleologisk (målrettet) etik. Når vi ligger vægt på “bør”, er tilgangen deontologisk. At ligge vægt på værdier er en tredje mulighed, som til en vis grad undgår det skarpe skel mellem formåls- og pligtetik. Denne tilgang kaldes “aksiologisk” eller “værdietisk”, ud fra det græske *axios*, værdifuld.

Bipolaritet

Begrebet har sin oprindelse i økonomien, men det har længe været brugt analogt om andre aspekter af livet. Værdier er bipolære, med en positiv og negativ pol (god - dårlig, rig - fattig, sandt - falsk, tro - utro o.s.v.). Den positive pol udgør den foretrukne værdi. Værdier er ikke homogene, men meget forskelligartede, ofte uden klare relationer. Derfor er det vanskeligt at opstille en komplet og udtømmende liste over værdier. Værdier overskrider fakta i den forstand at ingenting vil leve helt op til vores forventninger om det værdifulde. Værdier trækker i retning af virkeliggørelse, selv om de aldrig helt kan virkeliggøres.

Moralske værdier

Moralske værdier er forskellige fra andre værdier på grund af følgende kendetegn: De kan kun komme til udtryk gennem frivillige, menneskelige handlinger. De er universelle i den forstand at det som er holdbart for én er holdbart for alle under samme vilkår. De retfærdiggør sig selv, har forrang frem

for alle andre værdier og implicerer en pligt.

Hvordan begrunde værdier?

Alle som bruger værdibegrebet i politiske sammenhænge, står naturligvis overfor udfordringer. Den første angår hvordan de værdier som fremholdes som vigtige, bliver begrundet. I kristen etik har det været normalt at begrunde etiske værdier med det kristne menneskesyn, næstekærlighedsbudet og forvalterskabsansvaret, som for eksempel KrFs principprogram (*Red.: Det norske KrF's principprogram*) giver udtryk for, når det henviser til de kristne grundværdier. Men det kan også lade sig gøre at begrunde etiske værdier uden at henvide til et eksplicit kristent fundament. Begreber som menneskeværd, solidaritet, økologi, menneskerettigheder og lignende bliver ofte brugt som begrundelse for værdier som fremstår som etiske og moralske.

*Inkluderende
begrundelse*

Udfordringen for dem som er optaget af forholdet mellem kristendom og politik bliver derfor at vise at det er muligt at give en specifik kristen begrundelse for de værdier man ønsker at fremholde som værdier for det politiske liv, samtidig med at denne begrundelse ikke er ekskluderende i.f.t. andre typer begrundelser. I praksis er det dette som sker når vi i vores samfund refererer til vores “fælles kristne og humanistiske værdigrundlag”. En sådan formulering peger på, at vi har en kulturarv og en tradition, hvor det ikke er naturligt at opsplitte de kristne og humanistiske elementer på en måde som gør nogen værdier eksklusivt “kristne” og andre eksklusivt “humanistiske”. I historiens løb har kristen etik modtaget adskillige påvirkninger fra filosofisk og humanistisk etik, så vel som humanismen som idéretning også har været stærkt påvirket af tanker som stammer fra den jødisk-kristne tradition.

Ikke mindst når værdibegrebet bruges i politiske sammenhænge, er det vigtigt at betone denne inklusive forståelse af værdibegrundelse. I modsat fald vil vi risikere at mennesker som har en anden livssynsmæssig forankring end den kristne, opfatter “kristne grundværdier” som uaktuelle og irrelevante for deres politiske præferencer. Det vil i så fald være beklageligt ikke bare ud fra et politisk perspektiv, men også ud fra et kristent etisk. Et hovedanliggende i kristen etik er nemlig det almene og universelle perspektiv, som teologisk set er begrundet i skabelsen. Når Gud opfattes som skaber af hele verden og hele menneskeheden, er det ikke overraskende at også Bibelen betoner at de etiske livslove gælder alle mennesker, uanset personlig tro og livssyn. Derfor kan kristen etik aldrig nøjes med at citere skriftsteder, som støtter bestemte etiske løsninger, men må også altid vise, hvordan menneskelig erfaring og almen etisk indsigt støtter op om de løsninger, som holdes frem som udtryk for Guds livslove.

*Balance i
begrundelser*

Det er altså en udfordring for kristen etik at arbejde med at finde en balance mellem en almen og en specifik kristen begrundelse for værdier og normer. For

et politisk parti som lever i spændingsfeltet mellem et bestemt ideologisk ståsted og en praktisk politik som udformes i en bestemt politisk og samfundsmæssig sammenhæng, er udfordringen ikke mindre når det gælder arbejdet med at begrunde værdierne.

Indhold og rangering

Værdibaseret politik går imidlertid ikke kun ud på at begrunde værdier, eventuelt ud fra et bestemt livssyn eller en bestemt ideologi. Værdier må også indholdsbestemmes og rangeres. Det klassiske eksempel er forholdet mellem værdierne “frihed” og “lighed”, som både indholdsbestemmes forskelligt og rangeres forskelligt indenfor diverse politiske ideologier.

I lyset af en kristen virkelighedsforståelse er det åbenbart, at begge disse værdier er centrale, og at de ikke bør spilles ud mod hinanden men opfattes som to centrale menneskelige værdier.

Frihed hænger sammen med at hvert enkelt menneske er unikt, skabt i Guds billede, og dermed aldrig blot er et middel for noget andet. Lighed er også begrundet i det fælles menneskeværd som vi alle har del i. I et kristent etisk perspektiv vil den bibelske retfærdighedstanke og den stærke betoning af værnet om de svage påvirke værdier som frihed og lighed. Det samme vil gælde for andre værdier som ofte trækkes frem i den politiske debat, som fred og velfærd, sandhed og åbenhed, tolerance og solidaritet. Også en kristen værdipolitik må bruge værdibegreber som er almene og flertydige, samtidig med at det er muligt at profilere værdierne på en bestemt måde som hænger sammen med den dybere etiske forankringen.

Frihed og Lighed

At omsætte værdier til politisk handling

Den største udfordring er hvordan værdierne omsættes til politisk handling. Her gælder der ingen særegner for en kristen værdipolitik. Det er i den politiske praksis at værdierne kommer til syne, og det er her eventuelle sprækker mellem ord og handling afsløres. Et grundlæggende problem er at konkrete politiske løsninger ikke altid kan tage lige store hensyn til alle aktuelle værdier. Selv om man i teorien kan hævde at frihed og lighed er lige vigtige værdier, kan der opstå situationer hvor den politiske løsning må foretage en prioritering, enten ved at friheden indskrænkes for at sikre ligheden, eller modsat. Her er det det sunde skøn og vejledende principper som må være afgørende, så længe intentionen er at varetage begge værdier i størst mulig grad. Netop en kristen værdipolitik vil have gode forudsætninger for at se, at hverken en ubegrænset frihed eller en nivellerende lighedstænkning er ønskværdig.

Prioritering mellem flere værdier

Eksempel med forskning

For at tage et par aktuelle eksempler: Frihed for forskningen er en vigtig værdi, men samtidig må den balanceres af behovet for at beskytte menneskers liv og

*Eksempel med
familiepolitikken*

sundhed og hele naturens fremtid. Derfor hører også restriktioner og samfundsmæssig kontrol med til de vilkår forskningen lever under, sådan som blandt andet moderne bioteknologi har synliggjort. Begrundelsen for indgreb må ikke være et generelt ønske om samfundsstyring, men en værdimæssig begrundet opfattelse af at samfundet har ret og pligt til at beskytte grundlæggende værdier, som menneskeværd, værn om menneskelivet og en ansvarlig naturforvaltning.

Også inden for familiepolitikken bliver det synligt at der kan opstå dilemmaer og uenighed om hvordan værdier skal omsættes til praktisk politik. Dersom frihed opfattes som en værdi overordnet alle andre værdier, vil det være vanskeligt at forstå at samfundet griber ind for at regulere spørgsmål som kunstig befrugtning og adoption. Lighed indebærer på den ene side, at al forskelsbehandling bør undgås, men også at man reflekterer over hvad der er lighedstræk og hvad der er forskelligt når forskellige typer situationer sættes op mod hinanden. Det er ikke uden videre givet at de samme regler bør omfatte så forskellige familiekonstellationer som ægtepar, samboende, homofil partnerskab og enlige. For en kristen værdipolitik kan der opstå vanskelige afvejningssituationer mellem det at fremhæve ægteskabet som den bedste samlivsform og det at finde løsninger som tager hensyn til, at der findes mange som af varierende årsager har valgt en anden form for samliv. Politik drives ikke bare ud fra idealforestillinger om hvordan livet burde være, men ud fra en kompliceret virkelighed som gør det umuligt at overse variationsbredden i faktisk adfærd. I en sådan situation bør en kristen værdipolitik lægge vægt på at finde løsninger, som kan fungere godt i praksis, men uden at henfalde til en konturløs relativisme. Ikke mindst må den stærke betoning i kristen etik af værnet om den svage komme til udtryk ved, at hensynet til barnets bedste får en central plads i familiepolitiske spørgsmål.

Individualisme og postmodernisme

Begge eksemplerne peger på en tendens i vores samfund til at lægge ensidig vægt på individuel frihed som overordnet værdi. Men der er grænser for hvor meget individuel frigørelse et individ og et samfund kan tåle. En opfattelse af friheden som lægger ensidig vægt på individet, vil få alvorlige negative konsekvenser, ved at individet løsrives fra samfundet og fra det moralske fællesskab.

Nyliberalisme

Den moderne individualisme går hånd i hånd med en “nyliberalistisk” opfattelse som præger vor tids markedstænkning. Den nye liberalisme ligger stor vægt på individets frihed, og den opfatter sig selv som neutral i forhold til religion og livssyn. Samtidig er det vigtigt at være opmærksom på det som gerne kaldes “det liberale dilemma”: selvmodsigheden mellem det at hævde at liberalismen er neutral og åben og de indholdsmæssige opfattelser som faktisk findes i liberalismen.

Postmodernismen har videreført den individualistiske måde at tænke på, samtidig med at den har en tendens til at opfatte alle værdier som relative. Det bliver umuligt at sige noget generelt om hvad der er rigtigt og forkert. Men problemet drejer sig ikke kun om mangel på målestok. Postmodernismens måde at tænke på fører også til at det bliver vanskeligt at tænke sig sammenhæng og konsekvens i vores handlinger og holdninger. Det som er rigtigt for mig i dag, behøver ikke nødvendigvis være det i morgen.

Dette problem hænger sammen med at postmodernismen har en tendens til at isolere enkeltindividet fra en større sammenhæng, fra de menneskelige fællesskaber vi tilhører. Det at vi opfatter os som medlemmer af et større fællesskab, er med til at give livet mening, retning og sammenhæng. Men postmodernismen fører til et skarpt skel mellem det private og det offentlige, mellem enkeltmennesket og fællesskabet. Den enkelte får en følelse af at han eller hun ikke kan bidrage til at ændre samfundet, men at enhver må være sin egen lykkes smed. Det moderne forbrugersamfund underbygger denne tendens. Mennesker skaber deres egen identitet gennem det de køber og forbruger, gennem en speciel "livsstil", i stedet for at skabe sin identitet ved at deltage i - og være en del af - fællesskaber.

Udfordring for kristen værdipolitik

Udfordringen for en kristen værdipolitik i dag er at kunne fremstå som en kraftfuld modvægt mod tendenserne til individualisme og konsumtvang i samfundet. Det kræver først og fremmest evne og vilje til at tænke helheder og sætte de aktuelle stridsspørgsmål ind i en større sammenhæng. Det kan også være en hjælp til ikke at fremstå som moralistisk. Moralismens problem er manglen på begrundelse og konsekvens, med den følge at moralske udsagn fremstår uden overbevisningskraft. En gennemtænkt værdipolitik på et kristent grundlag kan derimod tiltrække sig støtte også fra mennesker som i udgangspunktet har et uafklaret forhold til kristendommen som livssyn, men som ser en kristen værdipolitik som et væsentlig bidrag til at beskytte grundlæggende menneskelige, samfundsmæssige og økologiske værdier.

Bibliografi

Artiklen, som er oversat af Jonas Norgaard Mortensen, blev oprindeligt bragt i det norske "Idé - Tidsskrift for kristendemokratisk samfundsdebat" i nr. 2 2002, og er oversat og trykt i Cura med tilladelse fra både forfatter og Idé.

Om Gunnar Heiene

Dr. theol, dekan og professor i teologisk etik ved Det Teologiske Menighetsfakultet, Oslo. Har skrevet og bidraget til flere bøger om etik og etiske emner.

Et demokratisk samfund præget af kristne etiske værdier

Af Jan Nilsson

Første del af artiklen tager udgangspunkt i en analyse fra et tysk politisk tidsskrift af opbruddet i europæiske partipolitik. Mens 1990'erne var præget af den såkaldte "tredje vej" har vælgerne idag vendt sig mod højre og mod mere eller mindre populistiske kræfter. I denne situation efterlyser tidsskriftsartiklen en ny værdi-orienteret midterpolitik, der henter sin inspiration fra den kristne kulturarv. Anden del af artiklen søger at skitsere det syn på samfundsfællesskabet og på demokratiet, som er indeholdt i Kristeligt Folkepartis idé-grundlag. Her fremstår en opposition imod individualisme, "gruppe"-solidaritet og populisme.

Del 1: Midterparti med et kristent etisk værdigrundlag

Partipolitisk opbrud

De fleste europæiske lande har de sidste år oplevet store ændringer i vælgeradfærd. Hvor de fleste EU-lande for få år siden havde socialdemokratiske eller centrum-venstre regeringer er det nu ændret, og højrefløjspartier sammen med mere eller mindre populistiske kræfter har fået kraftigt vind i sejlene.

I denne situation, hvor den traditionelle højre-venstreskala er under forandring, kan livet på den politiske midte være vanskelig. På den ene side er der trængsel om midten, siger man og mener dermed, at de traditionelle partier søger ind mod midten; det er nemlig langt hen ad vejen hér, man kan appellere til vælgerne fra den store middelklasse. På den anden side kan det som midterparti være svært at forklare, at man står for noget selvstændigt, noget der ikke kun er et sammenkog af det bedste fra de to fløje, liberalisme og socialisme.

Under alle omstændigheder giver det partipolitiske opbrud i Europa, inklusive Danmark, anledning til at overveje den politiske midte og dens betydning, og det gælder ikke mindst for et parti, der fastholder, at politikken skal være styret af et kristent etisk værdigrundlag, så sandt som dette ligger i frontal opposition til alle populistiske strømninger, der vægter flertallets ønsker og behov nu og her højere end noget ideologisk standpunkt.

I denne besindelse er der inspiration at hente i det tyske tidsskrift *Aus Politik und Zeitgeschichte*, der i november sidste år bragte en artikel, der efterlyser en værdiorienteret midte i de europæiske lande, skrevet af politologerne Werner Schönig og Heinz Teissen ("Arbeitsmarkt- und Sozialpolitik in Deutschland und Europa zwischen neuer Mitte und neuem Populismus").

"Den nye midte" har fejlet

Schönig og Teissen starter deres analyse med at konstatere, at den såkaldte "nye midte" har vist sig utilstrækkelig og er blevet vendt ryggen af vælgerne. "Den nye midte" dækker for Schönig og Teissen først og fremmest over det fænomen, der i

1990'erne blev kendt som “den tredje vej” med Tony Blair og New Labour som vigtigste repræsentanter, men fænomenet (om det blev kaldt “den tredje vej” eller ej) kendes fra næsten alle europæiske lande, for eksempel også den tidligere danske socialdemokratisk-radikale regering.

Inden for bare de sidste par år har de fleste europæiske lande oplevet stor vælgerflugt fra den nye midte til fordel for mere eller mindre populistiske partier. Det gælder blandt andet Frankrig, Holland, Østrig og Danmark. Hvor har den nye midte fejlet?, og hvad er udfordringen idag for den politisk midte? Det er spørgsmål, som Schönig og Teissen stiller i deres artikel.

Ifølge Schönig og Teissen er den nye midtes største problem, at den dybest set manglede orientering, eller rettere værdi-orientering. Udgangspunktet for det tredje vej var ikke en ny ideologi, men derimod af-ideologisering. Grundlaget var hverken etik eller nogen politisk teori, men derimod de gode viljer og den sunde fornuft. Denne systematiske mangel på et værdigrundlag har i mange lande banet vejen for de populistiske og national-chauvenistiske partier, der i artiklen spås endnu ringere chancer end den tredje vej til at løse de aktuelle udfordringer, som de europæiske lande idag står overfor. Schönig og Teissen finder god grund til at efterlyse ny orientering for den politiske midte! Behovet idag er ikke en yderligere afstandstagen fra værdier og ideologi til fordel for populistisk her-og-nu politik, men derimod det modsatte, nemlig en insisteren på nogle faste holdepunkter som pejlemærker, der både sikrer langtidsholdbare politiske tiltag, og som på samme tid sikrer den personlige ukrænkelighed for alle mennesker og alle grupper i samfundet.

Værdiorientering.

I analysen af 1990'ernes fejlslagne politik er allerede sagt en del om, hvad der kræves af midten idag: Politisk værdi-orientering. Mere specifikt efterlyser Schönig og Teissen en politisk orientering, eller ideologi om man vil, der formår at omsætte værdierne fra kristendommen, som den har artet sig i europæisk kultur, i politisk handling. I stikordsform nævner de her som eksempler den personlige ukrænkelighed, forpligtelse over for fællesskabet, decentralisering og civilsamfund, arbejdsmoral og sparsommelighed.

Listen kunne være både længere og mere præcis. Det er ikke ærindet i artiklen at give en udtømmende ideologisk beskrivelse af kristendommens politiske konsekvenser. Det interessante i denne sammenhæng er påpegningsen af, at der i den kristne kulturarv findes et værdigrundlag, som er det bedste fundament at bygge på, når der skal laves en relevant og aktuel politik i en europæisk sammenhæng på tærsklen til det nye årtusinde.

Schönig og Teissen skriver ikke for - og bekender sig ikke til - noget bestemt parti, ligesom tidsskriftet, hvori deres artikel er bragt er a-politisk i den forstand. Det gør for så vidt deres analyse og deres pointer mere interessante: Her præsenteres en udfordring “fra sidelinien”, som det for et parti som Kristeligt

Folkeparti, der er vant til at se det indlysende i ressourcerne fra den kristne inspiration, er svær at sidde overhørig.

Til sidst i artiklen konstaterer Schönig og Teissen, at der i Europa kun findes ganske få rammer, inden for hvilke der er tradition for at sammentænke kristendom og politik - modsat f.eks. i USA. De kristendemokratiske partier i Europa må dog siges at være en ikke ubetydelig undtagelse i forhold til denne påstand. Mest naturligt af alt vil det være, at netop de kristendemokratiske partier tog Schönigs og Teissens udfordring positivt op. I forlængelse heraf er det følgende et forsøg på at skitsere dele af den værdi-orientering og det samfundssyn, der er indeholdt i Kristeligt Folkepartis ideologi.

Måtte Schönigs og Teissens afsluttende påstand, at der i Europa ikke findes rammer, hvor det kristne værdigrundlag kan udfolde sig politisk, komme til skamme!

Del 2: Samfundsfællesskabet

KrF's formål

“Kristeligt Folkepartis mål er et demokratisk samfund, der er præget af kristne etiske værdier.” Således står der i det allerførste afsnit i Kristeligt Folkepartis principprogram. Her finder man altså formålet for hele Kristeligt Folkepartis virke - det som al konkret politik må have som målsætning. Hvordan ville samfundet se ud, hvis Kristeligt Folkeparti havde magt, som det har agt? Ja, så ville Danmark være et demokratisk samfund, der er præget af kristne etiske værdier. Svaret findes i principprogrammet.

Skal noget væsentligt siges med få ord, sker der nemt det, at de flotte formuleringer bliver til selvfølgeligheder; noget man næsten ikke kan være uenig i. Eller rettere: Sådan vil det nemt blive opfattet, hvis ikke man tager det sagte meget alvorligt og grundigt overvejer, hvad det betyder i praksis. I det følgende skal det forsøges vist, at ovenstående formålsbestemmelse langt fra er nogen selvfølge. Det er faktisk en målsætning, der indeholder kraftige pejlemærker for politikken, hvis realisering der konstant må kæmpes for.

Demokrati

Første led i formålsbestemmelsen siger, at samfundet skal være demokratisk. Det må i denne sammenhæng betyde mere end blot det, at Folketingets medlemmer vælges ved almindelige, direkte og hemmelige valg hvert fjerde år. Det betyder i denne sammenhæng *også*, at samfundet skal indrettes på en måde, så der er plads til alle, og så alle har mulighed for at bidrage til fællesskabet. Det betyder, at politikken må rette sig mod samfundet som helhed, ikke blot bestemte grupper i samfundet. Først og fremmest indebærer det en tro på, at samfundsfællesskabet har værdi, der er værd at værne om og styrke og videreudvikle.

Inspirationen fra det kristne værdigrundlag indeholder et ganske bestemt syn på

mennesket og på samfundet, som vil afvise enhver form for individualisme og enhver form for selvtilstrækkelighed omkring sin egen gruppe. Mennesket lever først og fremmest i kraft af at være en del af fællesskaber med andre mennesker, og samfundet er først et ægte samfund, hvis det er et samfunds-fællesskab.

Hvis dette er rigtigt, skulle konsekvenserne i en dansk sammenhæng anno 2003 være til at få øje på. Jeg vil nævne tre aspekter.

Mod individualisme

Før det første indebærer tanken om et demokratisk samfund en fastholdelse af fællesskabets værdi og dermed en opposition til individualisme. Individualismen er så udbredt, er det kan være svært at komme uden om den, når man argumenterer politisk. Man hører f.eks. ofte om “det enkelte menneskes ubegrænsede værdi” eller om “den enkeltes ukrænkelighed”, og det er så sandt, som det er sagt, men hvornår hører man om “fællesskabets værdi og ukrænkelighed”?

Som et eksempel på konkretpolitiske konsekvenser kan nævnes skattepolitikken: Indrettes og begrundes skattesystemet som en ordening, der solidarisk fordeler samfundets ressourcer til dem, der har behov for det (med udgangspunkt i tanken om samfundsfællesskabet)², eller som en ordening, der mest af alt er en privat forsikring, hvor man forventer at få igen, hvad man har betalt (med udgangspunkt i individualisme)?

Meget tyder på, at det sidste mere og mere er tilfældet. Indførelsen af ATP-ordningen i sin tid og senest ændringen af SP-ordningen, så udbetalingen gøres afhængig af indbetalingen, er eksempler herpå. Vigtigst af alt er dog, hvilket samfundssyn politikerne legitimerer ved deres argumentation og sprogbrug, f.eks. som begrundelse for indretningen af skattesystemet. En fastholdelse af fællesskabets værdi og forpligtigelsen herpå er ikke nogen selvfølge, når man hører den almindeligt politiske debat!

Mod “gruppe”-solidaritet

Før det andet indebærer tanken om et demokratisk samfund en insisteren på en solidaritet, der retter sig mod alle i samfundet, og ikke kun gruppe-solidaritet. Når man kalder sig et “folkeparti” betyder det blandt så meget andet, at man ikke varetager nogle bestemte grupperes særinteresser. Derimod skal politikken være rettet mod folkets, mod samfundsfællesskabets, ve og vel. Dette er heller ikke nogen selvfølge.

Fra fagbevægelsens tradition er ordet solidaritet næsten blevet identisk med gruppe-solidaritet, hvilket er en stærk reduktion af begrebet og dets indhold. Det samme gælder, hvis solidariteten ikke rækker ud over egen familie eller slægt, eller hvis den kun er rettet mod dem af samme etnicitet eller religion som sin egen.

En politik, der vil fremme et samfund præget af kristne etiske værdier, vil altid vægte hensynet til fællesskabet højere end hensynet til en selvtilstrækkelighed

omkring sin egen gruppe, hvilke kriterier den end måtte være defineret ud fra. Konsekvenserne heraf er heller ikke selvfølgeligheder: Det må følge af tanken om samfundsfællesskabet, at f.eks. integrationspolitikken skal være inklusiv, og ikke eksklusiv. Det vil sige, at ny-danskere skal hjælpes til at blive en del af det danske samfund, ligesom man fra samfundets side må kunne kræve, at ny-danskere bidrager og yder efter evne til fællesskabet.

Også for arbejdsmarkedspolitikken får fællesskabstanken konsekvenser. Gode vilkår for private virksomheder er altafgørende for samfundet, da de bidrager med store goder i form af arbejdspladser og kapital. På samme tid må der værnes om arbejdslivet værdighed. Et folkeparti - og i særlig grad et kristeligt inspireret folkeparti - står hverken på arbejdsgivers eller arbejdstagers side, men på samfundsfællesskabets side, der nemlig i lige høj grad har brug for begge parter.

Mod populisme

For det tredje indebærer tanken om et demokratisk samfund præget af kristne etiske værdier, at flertallet har pligt til at tage vare på dem, der er de svage, selvom de ikke nødvendigvis er de fleste. Demokrati forstået som et politisk system, der tilgodeser flertallets behov og ønsker var godt, da de fleste også var de svageste. Sådant er det ikke længere. Middelklassen udgør idag det store flertal, hvorfor det naturligvis virker besnærende at appellere til middelklassens gunst af den simple grund, at der er hér, der kan hentes stemme. Ligeså besnærende det kan virke, ligeså farligt er det, så sandt som en værdi-orienteret politik ikke stiller sig tilfreds med at tage hensyn til den velbegerede middelklasse, men altid spørger efter de svageste og de svagestes tarv.

Denne sidste pointe er måske den vigtigste, også når der tænkes på analyserne fra omtalte artikel. For Schönig og Teissen udgør populismen idag den største trussel imod de europæiske samfund og imod demokratiet. Populismens væsen er at appellere til flertallets behov og ønsker og måske frygt, mens en værdi-orienteret midterpolitik - og i særlig grad en kristendemokratisk midterpolitik - altid må fastholde idealet om at stå på de svages side, om det så drejer sig om de arbejdsløse, prostituerede, flygtninge, fattige i den tredje verden eller helt andre grupper.

Mad, uddannelse og etik!

Etik - samfundets grundvold

Hvad er forudsætningen for det gode samfund? Hvad er det, der gør, at samfundet hænger sammen? Det er der svaret meget forskelligt på gennem tiderne.

Nogle vil mene - og tidligere ville mange mene - at de materielle vilkår er forudsætningen for det gode samfund, for gode borgere. Tankegangen er den, at en mæt person ikke begår røveri. Hvis blot de materielle vilkår er gode, så bliver

mennesker også gode. Denne idé stammer dybest set fra en marxistisk filosofi og er en af de store inspirationskilder bag de skandinaviske velfærdsstater. Det er den tyske dramatiker, Bertolt Brecht, der mere præcist end andre har sat dette menneske- og samfundssyn på formel: I operaen *Die Dreigroschenoper* fra 1928 lader han en af personerne sige: “Erst kommt das Fressen, dann kommt die Moral.” - Først kommer spisen, så kommer moralen.

Der er et gran af sandhed i denne erkendelse. Selvfølgelig er en person, der lever på et eksistensminimum eller derunder mere tilbøjelig til at røve og stjæle, og selvfølgelig er det svært at kræve dybere moralsk refleksion fra en, der ikke har overskud til andet end at sikre sin egen og sin families overlevelse. Alligevel viser erfaringerne, bl.a. fra Danmark og andre velfærdsstater, at ikke alle menneskelige problemer løses selv med en ekstremt høj levestandard.

Det rent materielle udgangspunkt er idag forladt af de fleste. Den grundlæggende tankegang er dog ofte stadig den samme, nu er maden blot afløst af viden og uddannelse. 1990'ernes mantra, særligt fra repræsentanter for den tredje vej, har været uddannelse og uddannelse. Man har troet, at viden og fornuft gennem et højt uddannelsesniveau, folkeoplysning og mere i samme boldgade ville skabe gode borgere med sans for det gode samfund.

Også i denne erkendelse er der et gran af sandhed. Men omvendt hører man stadig “samfundets kit” efterlyst; man hører dem der iagttager en stigende historieløshed, og man oplever ikke, at vores store viden skaber større engagement, hvad medmenneskelighed og solidaritet angår.

Parallelt med den marxistiske og den tredje vejs bud på forudsætningerne for det gode samfund har der været stemmer, der har fastholdt, at kun etik i sidste ende kan holde sammen på et samfund. Blandt kristendemokratiske politikere og tænkere er det endvidere specifikt en etik grundet på kristne værdier, der er forudsætningen for, at et samfund kan hænge sammen. Der er her vi står idag. Mennesker bliver ikke nødvendigvis gode borgere af en fuld mave eller et fuldt hoved. Det er nærmere, som Søren Kierkegaard sagde: “Det drejer sig ikke om at vide det rigtige, men om at ville det rigtige.”

Med andre ord er der mere end nogensinde før brug for at fremhæve betydningen af etik og værdier - betydningen af et demokratisk samfund præget af kristne etiske værdier. Dét er et alternativ både til et materialistisk menneskesyn og til en menneskesyn, der tror at kunne skabe gode borgere ved hjælp af oplysning og uddannelse.

Bibliografi

Den omtalte artikel af Werner Schönig og Heinz Teissen kan findes på www.das-parlament.de.

Om Jan Nilsson

Cand.theol., Tidl. projektleder ved forskningsprojektet „Kirke og religion i dansk nødhjælp og udviklingsbistand”. Tidl. landsformand for Kristeligt Folkepartis Ungdom.

De kristendemokratiske partiers placering

Af Michael Hedelund

Artiklen gennemgår først og fremmest de problemer der er med at indplacere de politiske partier, og i særdeleshed de kristendemokratiske af slagsen, på en venstre-højre partiakse. Dernæst, og med disse problemer in mente, skæsteres hvordan en vurdering kan foretages og på baggrund af dette vises i skematisk form hvorledes hovedparten af de kristendemokratiske partier rundt om i verden er placeret.

Den udbredte
antagelse

De højreorienterede kristendemokrater?

Udgangspunktet for denne artikel er den udbredte antagelse om at de kristendemokratiske partier er placeret til højre på den klassiske højre-venstreskala. En antagelse som er dukket op hver gang den kristendemokratiske ideologi har været sat til debat i Norden. Denne antagelse kan således både genfindes i de ideologidebatter man har haft i både Sverige (starten af 90'erne) og Finland (slutningen af 90'erne), såvel som i de debatter der nu for alvor er påbegyndt i Norge og Danmark.

Det er væsentligt at understrege at det i disse debatter ikke er ideologien denne antagelse er møntet på, men selve partierne. Hensigten med denne artikel er derfor ikke at forholde sig til antagelsen i forhold til selve ideologien, fordi det allerede er gjort ganske grundigt, bl.a. i bogen "Kristendemokrati – idé og bevægelse". Hensigten er istedet at tage fat på den ideologiske praksis i partierne, altså bevæge os fra 'ideologi-idealene' om at kristendemokratiet er centrum-orienteret til 'parti-realiteterne' hvor den udbredte antagelse er at partierne er 'højre-orienterede'.

Problemer med indplacering af partier

Før man overhovedet overvejer hvor de kristendemokratiske partier er placeret på en venstre-højre skala, så er der væsentligt at afklare de problemer det indbefatter.

Statens rolle

Det første man skal være opmærksom på når man taler om et partiers placering er at man ikke gør den klassiske højre-venstreskala til en lov. Den skala man typisk opererer med i den danske offentlighed (i skolerne, medierne osv.) har traditionelt været baseret på statens rolle, hvor partierne til højre står for en begrænsning og partierne til venstre for en forøgelse af staten og statslig indblanding. Lidt

populært sagt så vurderes partierne efter om de har en 'slap' eller 'stram' økonomisk politik i forhold til statens størrelse. I de senere år har man kunnet konstatere at det er et forsimplet billede fra industrisamfundet af hvordan partierne kunne placeres. Der er således kommet utallige andre modeller til som i højere grad kan forklare hvordan eksempelvis Dansk Folkeparti kan indplaceres i forhold til de andre partier. Umiddelbart kan man godt placere partiet til højre på den klassiske partiakse ud fra deres udlændingepolitik, men ser man på partiets forholdsvist bløde socialpolitik og fokus på statens rolle så er de jo nærmest et centrumvenstre parti¹.

Partisystemer

Et andet problem forbundet med den klassiske højre-venstre dimension er man ofte vil forstå partiernes placeringer i andre lande ud fra en dansk kontekst. I virkeligheden er der alene i Europa er der 7 forskellige partisystemer, altså 7 forskellige måder partierne er indplaceret på en venstre-højre akse og konkurrer på. Et eksempel på et anderledes partisystem og dermed lidt anderledes venstre-højre skala, kan genfindes i England hvor man mere eller mindre har et 2-parti system. Afhængigt af partisystemer og konkurrencen mellem partierne og en del andre faktorer, så kan et midterparti opleve at blive presset ud mod en fløj eller et fløj parti kan opleve at blive presset/trukket mod midten.

Dette være sagt for at understrege, at det hurtigt bliver rigtigt at indplacere nutidens partier på den traditionelle politiske akse ud fra en dansk kontekst, og det bliver straks vanskeligere med de kristendemokratiske partier fordi deres ideologiske udgangspunkt er immaterielle værdier og ikke økonomiske teorier.

De kristendemokratiske partiets placering

Med disse forbehold er de kristendemokratiske partier gennemgået med henblik på at vurdere deres politiske placering. Vurderingen er, grundet ovenstående, primært foretaget ud fra hvad partiernes egen forståelse er af deres placering. Derudover er vurderingen foretaget ud fra hvilken type partisystem partiet er en del af, partiets deltagelse i koalitioner mv. Se tabellen på næste side.

Land	Parti	Placering	Sidste valg
<i>Argentina</i>	Partido Demócrato Cristiano (PDC)	Centrum	23,1 % (2001). ¹
<i>Aruba</i>	Arubaanse Volkspartij / Democrata Cristiana	Centrum	Ikke opstillet.
<i>Belgien</i>	Christen-Democratisch & Vlaams (CD&V)	Centrum	14,1 % (1999).
<i>Belgien</i>	Centre démocrate humaniste (cdh)	Centrum	5,9 % (1999).
<i>Belgien</i>	Christlich Soziale Partei (CSP)	Centrum	Ikke opstillet.
<i>Bolivia</i>	Partido Demócrata Cristiano (PDC)	Centrum	Ikke opstillet.
<i>Brasilien.</i>	Partido Social Cristão (PSC)	Centrum	0,2 % (2002).
<i>Brasilien</i>	Partido Social Democrata Christão (PSDC)	Centrumvenstre	0,2 % (2002).
<i>Chile</i>	Partido Demócrata Cristiano de Chile (PDC)	Centrumvenstre	20,5 % (2001).
<i>Costa Rica</i>	Social Christian Unity Party (PUSC)	Centrum	29,8 % (2002).
<i>Cuba (*eksil)</i>	Movimiento Cristiano Liberación (MCL)	Centrum	Ikke opstillet. ²
<i>Cuba (*eksil)</i>	Partido Demócrata Cristiano de Cuba (PDC)	Centrum	Ikke opstillet. ³
<i>Cypern</i>	Democratic Rally (DISY)	Centrum	34 % (2001).
<i>Danmark</i>	Kristeligt Folkeparti (KRF)	Centrum	2,3 % (2001).
<i>Den Dom.. Republik.</i>	Partido Reformista Social Cristiano (PRSC)	Centrumhøjre	24,3 % (2002).
<i>El Salvador</i>	Partido Demócrata Cristiano (PDC)	Centrum	7,3 % (2003).
<i>El Salvador</i>	Partido Acción Popular (PAP)	Centrum	1,2 % (2003).
<i>Ecuador</i>	Democracia Popular / Union Dem. Cristiana (DPUDC)	Centrumvenstre	4,0 % (2002).
<i>Filippinerne</i>	LAKAS-NUCD-UMDP	Centrum	40,0 % (2001).
<i>Finland</i>	Suomen Kristillisdemokraatit (KD)	Centrum	5,3 % (2003).
<i>Georgien</i>	Saqartvelos Qristianul-Demokratiuli Kavshiri (SQDK)	Centrumhøjre	Ikke opstillet.
<i>Guatemala</i>	Democracia Cristiana Guatemalteco (DCG)	Centrum	1,8 % (1999).
<i>Holland</i>	Christen Democratisch Appèl (CDA)	Centrumhøjre	28,6 % (2003).
<i>Honduras</i>	Partido Demócrata Cristiano de Honduras (PDCH)	Centrum	3,7 % (2001).
<i>Indonesien</i>	Partai Demokrasi Kasih Bangsa (PKB)	Centrum	0,3 % (1999).
<i>Irland</i>	Fine Gael (FG)	Centrumvenstre	22,6 % (2002).
<i>Italien</i>	Partito Popolare Italiano (PPI)	Centrumvenstre	14,5 % (2001). ⁴
<i>Italien</i>	Centro Cristiano Democratico (CCD)	Centrumhøjre	3,2 % (2001). ⁵
<i>Italien</i>	Cristiani Democratici Uniti (CDU)	Centrumhøjre	3,2 % (2001). ⁶
<i>Katalonien (Spanien)</i>	Unió Democràtica de Catalunya (UDC)	Centrum	4,2 % (2000). ⁷
<i>Letland.</i>	Kristīgi Demokrātiska Savienība (KDS)	Centrumhøjre	9,6 % (2002). ⁸
<i>Litauen</i>	Lietuvos krikščionių demokratų (LKD)	Centrum	7,3 % (2000) (KDS + LKDP)
<i>Luxemborg</i>	Chrëstlech Sozial Vollekspartei (CSV)	Centrumvenstre	30,2 % (1999). ⁹
<i>Moldavien</i>	Partidul Popular Crestin Democrat (PPCD)	Centrumhøjre	8,3 % (2001)
<i>Nicaragua</i>	Partido Unidad Social Cristiana (PUSC)	Centrum	Ikke opstillet.
<i>Norge</i>	Kristelig Folkeparti (KrF)	Centrum	12,5 % (2001)
<i>Panama</i>	Partido Demócrata Cristiano	Centrumvenstre	8,5 % (1999)
<i>Paraguay</i>	Partido Demócrato Cristiano (PDC)	Centrum	Ikke opstillet.
<i>Peru</i>	Unión Demócrata Cristiana (UDC)	Centrum	Ikke opstillet.
<i>Peru</i>	Partido Popular Cristiano (PPC)	Centrum	Ikke opstillet.
<i>Rumænien / Moldavien</i>	Partidul National Taranesc Crestin Democrat (PNTCD)	Centrum	5,0 % / 5,3 % (2000 - 2 kamre)
<i>Rumænien</i>	Románial Magyar Demokrata Szövetség (RMDSZ)	Centrum	6,8 % / 6,9 % (2000 - 2 kamre)
<i>San Marino</i>	Partito Democratico Cristiano Sammarinese (PDACS)	Centrum	41,4 % (2001).
<i>Schweiz</i>	Christlichdemokratische Volkspartei (CVP)	Centrum	15,8 % (1999). ¹¹
<i>Schweiz</i>	Evangelische Volkspartei (EVP)	Højre	1,8 % (1999).
<i>Schweiz</i>	Parti chrétien-social (PSC)	Venstre	0,4 % (1999).
<i>Slovakiet</i>	Krestenskodemokraticke Hnutie (KDH)	Centrum	8,3 % (2002).
<i>Slovakiet</i>	Strana maïarskej koalície - Magyar Koalíció Pártja	Centrum	11,2 % (2002).
<i>Slovenien</i>	Nova Slovenija-Krscanska Ljudska Stranka (NSi)	Centrumvenstre	8,6 % (2000).
<i>Sverige</i>	Kristdemokraterne (KD)	Centrumhøjre	9,1 % (2002).
<i>Tjekkiet</i>	Krestanka a demokraticka unie (KDU-CSL)	Centrumhøjre	14,3 % (2002). ¹²
<i>Tyskland</i>	Christlich Demokratische Union (CDU)	Højre	29,5 % (2002) (+ 9 % CSU)
<i>Tyskland (Bayern)</i>	Christlich Soziale Union (CSU)	Højre	9 % (2002 (+29,5 % CDU)
<i>Ungarn</i>	Magyar Demokrata Fórum (MDF)	Centrum	41,1 % (2002). ¹³
<i>Uruguay</i>	Partido Demócrata Cristiano del Uruguay (PDC)	Centrumvenstre	38,5 % (1999). ¹⁴
<i>Venezuela.</i>	Partido Social Cristiano (COPEI)	Centrumvenstre	3 % (2000).

I tabellen på forrige side er kun medtaget de 56 partier det har været muligt at skaffe tilstrækkelige oplysninger om til at foretage en vurdering¹⁶. Oversigten tegner dog et ganske tydeligt billede af hvor de kristendemokratiske partier er placeret i partibilledet:

Tabel 2

Placering	Venstre	Centrumvenstre	Centrum	Centrumhøjre	Højre
Antal partier	1	10	33	9	3

Som ovenstående tabel tydeligt viser, så er antagelsen om at de kristendemokratiske partier primært er placeret til højre på partiaksen ikke rigtig. De kristendemokratiske partier er altså primært placeret i centrum og det er kun i få undtagelser at partierne ligefrem er fløjpartier (EVP og PSC i Schweiz, samt CDU og CSU i Tyskland.)

Ser man på placeringen af de kristendemokratiske partier i Sydamerika i forhold til de europæiske partier, så er billedet følgende:

Tabel 3

Placering	Venstre	Centrumvenstre	Centrum	Centrumhøjre	Højre
Antal partier - Europa	1	4	14	8	3
Antal partier - Sydamerika	0	6	15	1	0

De sydamerikanske partier har et lidt større antal partier til venstre på skalaen, men for begge regioner gælder at de fleste partier primært er placeret i centrum. Set i et historisk lys er det faktisk overraskende at de sydamerikanske kristendemokrater ikke er mere venstreorienterede end tilfældet er.

Et andet interessant aspekt er at se nærmere på forholdet mellem partierne i Vesteuropa og Østeuropa:

Tabel 4

Placering	Venstre	Centrumvenstre	Centrum	Centrumhøjre	Højre
Antal partier - Vesteuropa	1	3	9	4	3
Antal partier - Østeuropa	0	1	5	4	0

Heller ikke her er der nogen entydig forskel i hvor partierne er placeret, og vægtningen er stadigvæk på midten. Det skal i parentes bemærkes at der er en del flere kristendemokratiske partier i Østeuropa, men det er ganske vanskeligt at finde frem til valide oplysninger om deres placering og derfor er de ikke medtaget her.

Overordnet må konklusionen være at antagelsen om at de kristen-demokratiske partier primært er højreorienterede ikke er rigtig. Selvom det er rigtigt at f.eks. CDU/CSU fra Tyskland ligger til højre på en venstre-højreskala, så er det en undtagelse fra det generelle billede af de kristendemokratiske partier. Den rette antagelse burde tydeligvis være at de kristendemokratiske partier er midterpartier ikke bare i det ideologiske udgangspunkt, men også i den politiske realitet.

Noter

- ¹ Læs mere i artiklen 'Nye skillelinjer i dansk politik' i Cura Nr.1.
- ² Medlem af valgforbundet Frepasó som igen var med i 'Alliance'-valgforbundet.
- ³ Fidel Castro tillod ikke andre partier at opstille.
- ⁴ Fidel Castro tillod ikke andre partier at opstille.
- ⁵ Med i Ulivo(Oliven)-valgforbundet.
- ⁶ Med i valgforbund med Christiani Democratici Uniti (CDU).
- ⁷ Med i valgforbund med Centro Cristiano Democratico (CCD).
- ⁸ Med i valgforbund med Convergència Democràtica de Catalunya (CDC).
- ⁹ Med i valgforbund med Latvijas Pirmā Partija (LPP).
- ¹⁰ Har siddet i regering siden 1979.
- ¹¹ Med i landbrugsvalgforbund. Fik desuden 1,7 % ved valget i Moldavien (2001).
- ¹² Fik desuden 15 ud af 46 pladser i kantonerne (1999).
- ¹³ Med i valgforbund med 'Unie Svobody-Democraticke Unie (US)'.
¹⁴ Med i valgforbund med de konservative 'Fidesz - Magyar Polgári Párt'.
- ¹⁵ Med i valgforbundet Encuentro Progresista.
- ¹⁶ Endvidere er det kun de partier som forstår sig som kristendemokrater der er medtaget, dvs. de partier der er medlem af paraplyorganisationerne EPP, CDI, ODCA eller EPP-ED men som forstår sig som konservative er ikke medtaget. Ligeledes er ikke medtaget de 'konfessionelle'/'kristne' partier fra hhv. New Zealand, Australien, Canada og England. De få 'konfessionelle'/'kristne' partier som er medlem af enten EPP, CDI, ODCA eller EPP-ED er medtaget (bl.a. EVP fra Schweiz).

Om Michael Hedelund

Stud.scient.pol., Storkredsformand og Hovedbestyrelsesmedlem i Kristeligt Folkeparti, Styrelsesmedlem i Mellemløkeligt Samvirke.

Boganmeldelse:

Kristendemokrati

- ide og bevægelse

AF Mogens Videbæk

Kristendemokrati - idé og bevægelse.

Civitas/ Forlaget Boedal

Redigeret af Michael Hedelund og Jonas Norgaard Mortensen
271 sider, kr. 198.00

Kan købes via Forlaget Boedal, Falkevej 12, 3200 Helsingør
Tlf. 4879 7377, boedal@boedal.dk

Bogen "Kristendemokrati - ide og bevægelse" består af 10 små artikler hentet i vort nordiske broderland Sverige. Artiklerne er skrevet af forskere fra "Civitas – stiftelsen kristdemokratiske idéinstituttet i Sverige". Her har man belyst forskellige sider af grundlaget for Kristendemokratiet, bl.a. ideologi, tanker omkring opbygning og ledelse af samfundet m.v.

Bogen går tilbage i tiden og belyser baggrunden for bevægelsens opståen via oplysningstid, industrialisering, fly(g)tningestrømme fra land til by og peger på Kirkens Sociale Doktrin fra 1891 som den kristendemokratiske ideologis væsentligste udgangspunkt. Dernæst giver bogen et samlet overblik over bredden og helhedssynet i ideologien samt sætter kristendemokratiet op i perspektiv af og i forhold til (hævet over) liberalisme og socialisme.

Flere nutidige nationale ledere som f.eks. Tony Blair, Anders Fogh Rasmussen, Schröder m.fl. peger hen til "den 3. vej", men denne vej er for længst anvist, taget i brug og betrådt af Kristendemokraterne.

Personligt betragter jeg bogen som meget nyttig, idet den kan flytte manges opfattelse af Kristeligt Folkeparti som et protestparti, der opstod i 1969 (som reaktion imod fri billedpornografi og fri abort) til et helhedsorienteret parti med en kristendemokratisk helhedsideologi.

Indholdet i denne ideologi er ikke anderledes end den ideologi som allerede gennemstrømmer Kristeligt Folkepartis arbejdsprogrammer, handlingsplaner og daglige konkrete politik m.m., men bogen sætter det hele sammen i et

helhedsbillede der giver historisk dybde og perspektiv, både kronologisk og globalt.

Bogen tilbyder læserne nogle redskaber, som kan bruges i den konkrete politiske debat. Og til KrF'ere giver den yderligere et skub til at rette ryggen, fordi det går op for os, at vi er med i et parti, der er en del af en verdensomspændende kristendemokratisk bevægelse med en ideologi, der har bestået historiens prøve, og som har noget væsentligt at bringe mennesker og samfund i dag.

Denne bog kan jeg på alle måder varmt anbefale til alle, der har interesse for samfundsforhold – og mennesker.

Om Mogens Videbæk

B/A Theol. fra USA, B/A religionssociolog & antropolog fra København og USA (Fuller)
Erhvervsøkonom fra København. Chefkonsulent (økonomi, organisationsudvikling, projektstyring), Leder af KPK (medier).

Hvis du vil vide mere

Her er en række ressourcer for de der måtte være interesseret i at vide mere om den kristendemokratiske ideologi, de kristendemokratiske partier m.v. En opdateret liste findes på www.minpolitik.dk.

Tænketaanke/tidsskrifter

Civitas – kristendemokratisk idéinstitut	www.civitas.net
Cura - kristendemokratisk idé og debat	www.cura.kfu.dk
Kristdemokratisk debat	www.kristdemokrat.se
Konrad Adenauer-stiftung	www.kas.de
Thomistic Philosophy	www.aquinasonline.com
Jacques Maritain Center (University of Notre Dame)	www.nd.edu/Departments/Maritain
Politica y Espiritu	www.revistapoliticayespiritu.cl

Paraply-organisationer

European People's Party (EPP)	www.eppe.org
Youth of the European People's Party (YEPP)	www.yepp.org
European People's Party in the European Parliament (EPP-ED)	www.epp-ed.org
Organización Demócrata Cristiana de America (ODCA)	www.odca.cl
Christian Democrats and People's Party International (CDI-IDC):	www.idc-cdi.org

Partier (EPP og IDC-CDI medlemmer)

Albanien:	Christian Democratic Party of Albania	-
	Partia Demokrate (PD e RE)	-
Argentina:	Partido Demócrata Cristiano (PDC)	www.dc.org.ar
Aruba:	Arubaanse Volkspartaj / Democracia Cristiana	-
Belgien:	Christen-Democratisch & Vlaams (CD&V)	www.cdenv.be
	Centre démocrate humaniste (cdh)	www.cdh.be
	Christlich Soziale Partei (CSP)	www.csp-dg.be
Bolivia:	Partido Democrato Cristiano (PDC)	-
Brasilien:	Partido Social Cristão (PSC)	www.psc.org.br
	Partido Social Democrata Christão (PSDC)	www.psd.org.br
Chile:	Partido Demócrata Cristiano (PDC)	www.pdc.cl
Costa Rica:	Partido Unidad Social Cristiana (PUSC)	-
Cuba (*eksil):	Partido Demócrata Cristiano de Cuba (PDC)	www.pdc-cuba.org
	Movimiento Cristiano "Liberacion" (MCL)	www.mclpaya.org
Cypern:	Democratic Rally (DISY)	www.disy.org.cy
Den Dom. Rep.	Partido Reformista Social Cristiano (PRSC)	www.partidoreformista.com
DR Congo:	Democrat and Social Christian Party	-
Ecuador:	Union Demócrata Cristiana (DP-UDC)	www.dpudc.org
El Salvador:	Partido Demócrato Cristiano (PDC)	www.pdc.org.sv
	Partido Acción Popular (PAP)	-
Filipinerne:	Lakas-NUCD-UMDP	www.lakas-nucd.com
Finland:	Suomen Kristillisdemokraatit (KD)	www.kristillisdemokraatit.fi
Frankrig:	Nouvelle UDF	www.udf.org
Georgien:	Saqartvelos Qristianul-Demokratiuli Kavshiri (SQDK)	www.cdu.ge
Grækenland:	Nea Demokratia (ND)	www.neadimokratia.gr

Guatemala:	Democracia Cristiana Guatemalteca (DCG)	-
Holland:	Christen Democratisch Appèl (CDA)	www.cda.nl
Honduras:	Partido Democrato Cristiano (PDC)	www.pdch.hn
Hviderusland:	Belarussioan Christian Democrat Party (BCDP)	-
Indonesien:	Partai Demokrasi Kasih Bangsa (PDKB)	-
Irland:	Fine Gael (FG)	www.finegael.com
Italien:	Centro Cristiano Democratici (CCD)	www.ccd.it
	Cristiani Democratici Uniti (CDU)	www.axnet.it/cdu
	Partito Popolare Italiano (PPI)	www.popolari.it
Kosovo:	A.Christian Dem. Party of Kosovo (PSHDK)	-
Letland:	Kristīgi Demokrātiska Savienība (KDS)	www.kds.lv
Libanon:	Union Chrétienne Démocrate Libanaise	-
Litauen:	Lietuvos krikšionys demokratai (LKD)	www.lkdp.lt
Luxembourg:	Chrëstlech Sozial Vollekspartei (CSV)	www.csv.lu
Malta:	Partit Nazzjonalista	www.pn.org.mt
Moldavien:	Partidul Popular Crestin Democrat	www.ppcd.dnt.md
Nicaragua:	Partido Unidad Social Cristiana (PUSC)	-
Norge:	Kristelig Folkeparti (KRF)	www.krf.no
Panama:	Partido Democrato Cristiano (PDC)	-
Paraguay:	Partido Democrato Cristiano (PDC)	www.pdc.org.py
Peru:	Partido Popular Cristiano (PPC)	-
	Union Democrata Cristiano (UDC)	-
Portugal:	Partido Social Democrata (PSD)	www.psd.pt
Rumænien:	Partidul Nat. Taranesc Crestin Democrat (PNTCD)	www.pntcd.ro
	Románial Magyar Demokrata Szövetség (RMDSZ)	www.rmdsz.ro
Rusland:	Christian Democrat Union (CDU-CR)	-
San Marino:	Partito Democratico Cristiano Sammarinese (PDCS)	www.pdcs.sm
Schweiz:	Christlichdemokratische Volkspartei (CVP)	www.cvp.ch
	Evangelische Volkspartei (EVP)	www.evp-pev.ch
	Parti chrétien-social (PSC)	www.csp-pcs.ch
Slovakiet:	Krestenskodemokraticke Hnutie (KDH)	www.kdh.sk
	SMK-MKP	www.mkp.sk
Slovenien:	Nova Slovenija-Krscanska Ljudska Stranka (NSi)	www.nsi.si
Spanien:	Unió Democrática de Catalunya (UDC)	www.uniodemocratica.org
Sydafrika:	African Christian Democratic Party (ACDP)	www.acdp.org.za
Sverige:	Kristdemokraterna (KD)	www.kristdemokrat.se
Tjekkiet:	Krestanka a demokraticka unie (KDU-CSL)	www.kdu.cz
Tyskland:	Christlich Demokratische Union (CDU)	www.cdu.de
	Christlich Soziale Union (CSU)	www.csu.de
Ukraine:	Christian People's Union (CPU)	-
Ungarn:	Magyar Demokrata Fórum (MDF)	www.mdf.hu
	Fidesz - MPP	www.fidesz.hu
Uruguay:	Partido Democrato Cristiano (PDC)	www.chasque.apc.org/pdc
Venezuela:	Partido Social Cristiano „COPEI“	-
